UZTURPE IKASTOLAKO ELKARBIZITZARAKO ARAUTEGIA

***

Ikasleen eskubide eta betebeharrak arautzen duen dekretuan oinarrituta prestatu dugu eskuetan duzun *Uzturpe ikastolaren elkarbizitzarako arautegia*; LH eta DBHko ikasleen elkarbizitza arautzen du eta hezkuntza komunitate osoak ezagutu beharrekoa da. Horregatik, www.uzturpe.net helbidean duzue dekretu osoa eta eskuetan duzuena dekretuaren laburpena da:

1. Ikasleen eskubide eta betebeharrak.
2. Jokabide desegokiak, bizikidetzaren aurkako jokabideak eta bizikidetzari kalte larria eragiten dioten jokabideak. Atal bakoitzari dagozkion neurri zuzentzaileak.
3. Gure ikastolan jokabide desegokien aurrean proposatzen ditugun neurri hezitzaileak. Elkarrizketa, adiskidetzea eta kaltea erreparatzea dute lehentasuna.

Urte batzuk badira Bizikidetza Plana abiarazi genuela eta bere ildoa jarraituz irakasleak eta jangelako hezitzaileak formazioa jaso dugu, Bizikidetza Behatokia antolatu dugu. Horretaz gain, ikasleak gatazkan eraldaketan trebatzen ari dira, beren emozioak ezagutzen, besteen lekuan jartzen, adostokietan elkarrizketa praktikatzen, gelakideen artean gelako arauak adosten....

Hezkuntza komunitate osoaren ardura da ikastolako giroa zaintzea eta bizikidetza bultzatzea.

ESKUBIDEAK		BETEBEHARRAK
6.art.-Hezkuntza integrala izateko eskubidea		21.art.-Ikasteko betebeharra
7.art.-Ikasle adingabeen eskubidea arreta berehala jasotzeko.		22.art.-Prestakuntza-jardueretan parte hartzeko betebeharra
8.art.-Ikasle adingabeek ikastolaren babesa jasotzeko duten eskubidea.		23. art.-Bertaratzeko betebeharra
9.art.-Errendimendu akademikoaren balioespen objektiboa izateko eskubidea		24.art.-Bizikidetza errazteko betebeharra
10.art.-Eskola eta lanbide-orientaziorako eskubidea.		25.art.-Pertsonen kontzientzia askatasuna errespetatzeko betebeharra
11.art.-Osotasun, nortasun eta duintasun pertsonaleko eskubidea.		26.art.-Kontzientzia askatasunerako betebeharra
12.art.-Kontzientzia-askatasunerako eskubidea.		27.art.-Instalazioak zaintzeko betebeharra
13.art.-Ikastolaetan biltzeko, elkartzeko eta adierazteko eskubidea.		
14.art.-Adierazpen-askatasunerako eskubidea ikastolaetan.		
15.art.-Ikasleen elkartzeko eskubidea.		
16.art.- Parte hartzeko eskubidea.		
17.art.-Informazioa jasotzeko eskubidea.		
18.art.-Aukera-berdintasunerako eskubidea.		
19 art.-Gizarte-babeserako eskubidea		

IKASLEEN ESKUBIDE ETA BETEBEHARRAK

JOKABIDE DESEGOKIAK
1. Justifikatu gabeko puntualtasun-hutsegiteak.
2. Justifikatu gabeko hutsegiteak.
3. Kalifikaziorako baliatuko diren azterketa, proba edo ariketetan kopiatzea edo besteei norberarena kopiatzen erraztea, edo azterketa, proba edo ariketa horietan baimenduta ez dauden material edo aparatuak erabiltzea.
4. Hartarako baimenik ez dutenei ikastolan sartzeko aukera erraztea edo haiekin sartzea, ikastolako Bizikidetza-arauen edo Gobernu Organoen jarraibideen aurka.
5. Ikastolako baliabideak (elektroniko, mekaniko, telefoniko edo informatikoa) baimenik gabe edo baimendutako ez diren beste asmoetarako erabiltzea.
6. Ikastolako instalazioei, materialari edo gainerako kideen gauzei narriadurak eragitea, zabarkeriagatik gertatzen denean.
7. Beste ikaskideen materialak beraien baimenik gabe eta nahita erabiltzea
8. Ikastolako Gobernu Organoak bere eskumenen eremuan debekatutako ekipoak, materialak, jantziak edo aparatuak ikastolara eramatea.
9. Ikastolako jardueren garapena arinki aldatzen duen bakarkako edo taldeko edozein ekintza. Metodologia edo ikastetxearen funtzionamendua iraintzea.
10. Ikastolako langileei gezurra esatea edo informazio faltsua ematea, betiere horrek hezkuntza-komunitateko inori kalterik eragiten ez badio.
11. Agindutakoa ez betetzea, betiere mespreziorik eta irainik ez baditu edo diziplina nahita hausten ez badu. Baita ikastolako gainerako langileek beren jardunean emandako aginduei jaramonik ez egitea ere.
12. Begirunerik gabe jokatzea (jarrerak, keinuak, hitzak). Eskola elkarteko gainerako kideen aurkako eraso fisikoak, izaera larria ez dutenak.
13. Norberaren betebeharren beste edozein ez-betetze, betiere hezkuntza-komunitateko gainerako kideei beren eskubideak baliatzea galarazten, oztopatzen edo eragozten ez badie, eta jokabide hori ikastetxeko bizikidetzaren aurkako jokabide gisa edo bizikidetza horri kalte larria eragiten dion jokabide gisa sailkatuta ez badago.

JOKABIDE DESEGOKIEN NEURRI ZUZENTZAILEAK

a) Izandako jokabide desegokiari eta haren ondorioei buruzko hausnarketa.

b) Kaltetuak izan diren pertsonen aurrean jokabidea desegokia izan dela onartzea.

c) Jokabide-eredu egokiak ikasteko eta barneratzeko jarduerak egitea.

d) Jokabide desegokiaren nolakotasunarekin zerikusia duen zereginen bat egitea.

Gertatutakoaren berri emateko irakasleak edo arduradunak etxera oharra bidali dezake.

Dekretuak dio:

1.- Hitzezko ohartarazpena. Jokabide desegokiari buruzko hausnarketa

Prozedura guztiz hitzezkoa izan badaiteke ere, 31.1.m artikulua aplikatu nahi bada, jokabide desegokiak behin eta berriz gertatu direla adieraziz, beharrezkoa izango da dokumentu bidez haiek ez ezik, hartutako neurri zuzentzailea eta, hala egokituz gero, gurasoei egindako jakinarazpena ere frogatzea (I. eranskina).

2.- Idatzizko ohartarazpena

Ohartarazpen mota hau I. Eranskinaren bidez egingo da. Irakasleak bete ondoren, bi kopia egingo ditu: bata, tutoreari utziko dio; bestea, ikasketa-buruzagitzan utziko du. Jatorrizkoa ikasleari emango dio, hurrengo egunean, irakasle horrekin eskola duenean, gurasoek izenpetuta itzul diezaion. Dokumentu hori irakasleak gordeko du.

3.- Ikastetxeko Zuzendaritza Taldeak berehala ohartaraztea

Irakasleak ahalik eta lasterren ziurtatu behar du ikasleak benetan jo duela une horretan ikastetxearen ardura duen Zuzendaritza Taldeko edozein kiderengana.

4.- Ikasketa-lanak egitea eta jokabide-arauak barneratzea jolasgaraian

5.- Zeregin edo jarduera akademikoak egitea

*Oharra: 3., 4. eta 5. puntuetan jasotako neurri zuzentzaileentzat, eta "31.1.m" artikulua aplikatzeko aukera dela eta, hartan jokabide desegokien behin eta berrizkotasuna aipatzen baita, beharrezkoa izango da dokumentu bidez jokabidea ez ezik, neurri zuzentzailea eta, hala egokituz gero, gurasoei egindako jakinarazpena ere frogatzea. Horretarako, honekin batera doan **I. Eranskinaz** baliatu ahal izango da irakaslea.*

BIZIKIDETZAREN AURKAKO JOKABIDEAK
1. Jangela edo autobusean, jokabide desegokiak, banaka edo taldean ematen direnean, bizikidetzari kalte larria eragiten ez dionean.
2. Noten buletinetan edo gurasoentzako edo legezko ordezkarientzako beste edozein dokumentutan edo jakinarazpenetan aldaketak egitea.
3. Azterketa-ereduak lapurtzea edo erantzunak kopiatzea, eta horiek guztiak hedatzea, saltzea edo erostea.
4. Beste edonori bere eskubidea baliatzeko aukera galaraztea, indarkeria erabili gabe, eta beste edonor bere borondatearen aurka zerbait egitera behartzea; betiere, indarkeriarik erabili gabe.
5. Zurea ez dena zureganatzea edo lapurtzea.
6. Kalteak eragitea bidegabeko erabileragatik ikastolako lokalei, altzariei, materialari edo dokumentuei, edo hezkuntza-komunitateko gainerako kideen gauzei, jokabide hori ikastolako bizikidetzari kalte larria eragiten dion jokabidea ez bada.
7. Pertsonek ohorerako, intimitaterako eta irudi propiorako duten eskubidea ez errespetatzea, haiek, edo, hala badagokio, haien gurasoek edo legezko ordezkariek, baimena eman gabe grabazio-baliabideak erabiliz.
8. Ikastolako Errektore kontseiluak hartutako baliozko erabakiak nahita ez betetzea.
9. Ikastetxeko ekintzen arauzko garapena larriki aldatzen duen bakarkako edo taldekako jardun justifikaziorik gabeak.
10. Ikastolako langileei gezurra esatea, informazio faltsua ematea edo norberaren nortasuna ezkutatzea, horren ondorioz hezkuntza-komunitateko beste kide batzuei kalte egiten bazaie.
11. Edozein irakasleen aginduak eta gainerako langileek beren eginkizunen jardunean emandako aginduak ez betetzea, betiere horrekin batera diziplinarik eza agertzen bada edo irainak, mespretxuak, desafioak edo mehatxuak egiten badira.
12. Ikaskideen edo hezkuntza-komunitateko gainerako kideen aurkako mehatxuak edo irainak; betiere jokabide horiek ikastolako bizikidetzari kalte larria eragiten dioten jokabide gisa sailkatuta ez badaude, baita honako hauek ere: hezkuntza-komunitateko gainerako kideen aurkako keinuak edo jarrerak, ezbairik gabe erasotzeko saiakeratzat edo mehatxutzat har daitezkeenak. Hezkuntza-komunitateko edozein kiderengan lesio fisikoak eragin ditzaketen objektuak zuhurtziarik gabe erabiltzea.
13. Diskriminazioa dakarren edozein egintza edo jokabide, diskriminazio horren arrazoia edozein izanik ere: jaiotza, adina, arraza, sexua, egoera zibila, orientazio sexuala, gaitasun fisikoa edo psikikoa, osasun-egoera, kultura, erlijioa, sinesmena, ideologia, edo beste edozein egoera edo zirkunstantzia pertsonal, ekonomiko edo sozial. Betiere bizikidetzan kalte larria eragiten duen jokabidetzat hartzen ez bada.
14. Aurreko artikuluan adierazitako jokabide desegokiren bat gehienez ere hiru aldiz egitea hiruhileko akademiko berean; betiere, aurreko biak zuzendu badira, eta, ikasle adingabeei dagokienez, gurasoei edo legezko ordezkariei jakinarazi bazaizkie.
15. Ikasleen betebeharrak ez betetzea dakarren beste edozein jokabide, betiere hezkuntza-komunitateko gainerako kideei beren eskubideak baliatzeko edo beren betebeharrak betetzeko eragozpenik sortzen ez badie eta jokabide hori hurrengo artikuluan jasota ez badago, ikastolako bizikidetzari kalte larria eragiten dioten jokabideen artean, hain zuzen ere.

BIZIKIDETZAREN AURKAKO JOKABIDEEN NEURRI ZUZENTZAILEAK

a) Bizikidetzaren aurkako jokabideari eta haren ondorioei buruzko hausnarketa eta jokabidea bideratzeko orientazioak.

b) Kargu-hartze idatzia.

c) Kargu-hartzea, ikasleen gurasoak edo lege-ordezkariak bertan direla.

d) Ikaslea taldez edo gelaz aldatzea, aldi baterako edo behin betiko.

e) Lan hezigarriak edo eragindako kalte materialak konpontzeko lagungarriak diren zereginak egitea, edo ikastolako jarduerak hobetzeko eta garatzeko lagungarriak direnak; betiere, hiru hilabetez gehienez ere. Lan edo zeregin horiek lotura izan behar dute ikasleak izandako jokabidearekin.

f) Gai bateko edo batzuetako ikastolara joateko eskubidea eta jarduera osagarriak eta eskolaz kanpokoak egiteko nahiz zerbitzuak jasotzeko eskubidea etetea, harik eta ikaslearen gurasoekin edo lege-ordezkariekin elkarrizketa bat egiten den arte. Eskubide-etendura horrek ezingo du hiru egun baino gehiago iraun.

Ikasturte berean behin baino gehiagotan adierazitako neurriak aplikatu bazaizkio:

g) Eskolaz kanpoko jardueretan parte hartzeko eskubidea etetea, gehienez ere zuzendutako jokabidea egin den hiruhilekoa amaitu arte; edo, jokabide hori hiruhileko akademikoaren azken hilabetean gertatu bada, hurrengo hiruhilekoa amaitu arte.

h) Eskolaz kanpo egin behar diren jarduera osagarrietan parte hartzeko eskubidea etetea, gehienez ere zuzendutako jokabidea egin den hiruhilekoa amaitu arte; edo, jokabide hori hiruhileko akademikoaren azken hilabetean gertatu bada, hurrengo hiruhilekoa amaitu arte. Nolanahi ere, eskola-orduetan, ikasleari arreta eman beharko zaio ikastetxean.

i) Jangela-zerbitzua erabiltzeko eskubidea etetea, gehienez ere zuzendu beharreko jokabidea egin den hiruhilekoa amaitu arte, edo, jokabide hori hiruhileko akademikoaren azken hilabetean gertatu bada, hurrengo hiruhilekoa amaitu arte; betiere, bizikidetzaren aurkako jokabidea zerbitzu horiek erabiltzen ari zenean egin badu ikasleak.

BIZIKIDETZARI KALTE LARRIA ERAGITEN DIOTEN JOKABIDEAK

1. Ordena nahasten duten jokabideak eskolako jangelan; betiere, hezkuntza-komunitateko edozein kiderentzako egoera arriskutsuak sortzen badituzte.
2. Eskolako dokumenturen bat edo erregistroren bat kaltetzea, trukatzea edo aldatzea, baita dokumentu akademikoak ezkutatzea edo baimenik gabe ateratzea ere.
3. Ikastolako jarduneko egintzetan, beste edonoren izena erabilita aritzea.
4. Jazarpen sexista, otsailaren 18ko 4/2005 Legeak, Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerakok, ezarritako definizioa aintzat hartuta: nahi ez duen pertsona batekin eta pertsona horren sexua dela-eta, hitzez, hitzik gabe edo fisikoki edozein jokabide izatea, eta horren helburua edo ondorioa pertsona horren duintasunari erasotzea edo kikilduta, etsai, makurrarazita, irainduta edo laidoztatua sentiarazteko giroa sortzea bada.
5. Osasunerako eta osotasun pertsonalerako oso kaltegarriak diren jokaerak egitera bultzatzea, hala nola tabakoa, alkohola eta drogak kontsumitzera bultzatzea.
6. Nahita kalteak eragitea ikastolaren instalazioetan edo ondasunetan, ikastolako langileei, beste ikasle batzuei edo beste pertsona batzuei, bai bakarka. bai taldean.
7. Grabazio-baliabideak erabiliz, besteek ohorerako, intimitaterako eta irudi propiorako duten eskubidea ez errespetatzea, aldez aurretik horrelakorik nahi ez dutela esan-bidez adierazi badute.
8. Bizikidetzaren aurkako jokabide guztiak, taldean egiten direnean edo haien berri nahita zabaltzen denean, ahoz, idazki bidez, ikus-entzunezko baliabideen edo baliabide informatikoen bidez.
9. Liskar edo jokabide erasokorrak eragitea edo jokabide horietan parte hartzea, betiere lesioak eragiteko arrisku larria sortzen bada.
10. Eraso fisiko edo psikologikoa.
11. Diziplina ezako ekintza edo obedientzia-ukatze esplizitu guztiak, ezarritako neurri zuzentzaileak betetzeari uko egitea barne, baita hezkuntza-komunitateko kideen aurkako adierazpen oso laidogarri edo iraingarriak ere, laido edo irain horiek edozein modutan adierazita ere: ahoz, idazki bidez, edo baliabide informatikoak edo ikus-entzunezkoak erabiliz.
12. Delitua edo zigor-arloko hutsegitea den edozein egintza, nahita egin bada.
13. Diskriminazioa dakarten edo adierazten duten irainak erabiltzea, diskriminazio horren arrazoia edozein izanik ere: jaiotza, adina, arraza, sexua, egoera zibila, orientazio sexuala, gaitasun fisikoa edo psikikoa, osasun-egoera, hizkuntza, kultura, erlijioa, sinesmena, ideologia, edo beste edozein egoera edo zirkunstantzia pertsonal, ekonomiko edo sozial.
14. Ikasturte berean gehienez ere hiru aldiz egitea aurreko artikuluan adierazitako bizikidetzaren aurkako edozein jokabide, artikulu horren 1.m) idatz-zatian bildutakoa izan ezik, betiere aurreko biak zuzendu badira eta, hala badagokio, gurasoei edo legezko ordezkariei jakinarazi bazaizkie.

BIZIKIDETZARI KALTE LARRIA ERAGITEN DIOTEN JOKABIDEEN NEURRI ZUZENTZAILEAK

Ikastolako bizikidetzari kalte larria eragiten dioten jokabideak zuzentzeko, aurreko artikuluan bildutako neurri bat edo gehiago aplikatuko ditu zuzendariak, eta, horiez gain, honako hauetako edozein:

a) Lan hezigarriak eskola-ordutegitik kanpo egitea, edo ikastolako jarduerak hobetzeko eta garatzeko lagungarriak direnak, edo, hala badagokio, eragindako kalte materialak konpontzeko lanak, betiere sei hilabetez gehienez ere.

Adierazitako neurrietako baten bat aplikatuta bizikidetzari kalte larria eragiten dioten jokabideak zuzentzerik lortu ez bada:

b) Arlo edo irakasgai bateko edo gehiagoko ikastolara joateko eskubidea etetea 3 eskola-egunetik 20 bitartean. Horren ondorioz, ikasleak ez du etengabeko ebaluazioa galduko, betiere lan jakin batzuk edo etxerako zeregin jakin batzuk egiten baditu, hartarako izendatutako irakasleek kontrolatuta.

c) Ikastetxera joateko eskubidea etetea 3 eskola-egunetik 20 bitartean. Horren ondorioz, ikasleak ez du etengabeko ebaluazioa galduko; betiere, lan jakin batzuk edo etxerako zeregin jakin batzuk egiten baditu, hartarako izendatutako irakasleek kontrolatuta.

d) Eskolaz kanpoko jardueretan edo ikastolatik kanpoko jarduera osagarrietan parte hartzeko eskubidea edo eskola-garraioko zerbitzua edo jangela-zerbitzua erabiltzeko eskubidea etetea. Neurri hori ikasturtea amaitu arte aplikatu ahal izango da.

Ikasturte berean behin baino gehiagotan adierazitako neurriak aplikatu bazaizkio:

a) Ikastolako zuzendariak aukera izango du, hezkuntzako lurralde-ordezkariari eskatzeko ikasle horren matrikula beste ikastetxe batera aldatua izan dadin.

b) Berdinen arteko tratu txarrak edo jazarpen sexistak eragin edo iraunaraziko balitu, edota, jokabide horiek ikastetxeko irakasleren bati egindako erasoak badira, zuzenean proposa daiteke espedientearen lekualdaketa, aintzat hartu gabe ikasle hori aurretik zuzendua izan den ala ez. Jardunbide bera baliatzeko aukera izango da, baldin eta eraso fisiko bereziki larriak egin bazaizkio hezkuntza-komunitateko beste kideren bati.

IBARRAKO UZTURPE IKASTOLA

Jokabide desegokien aurrean
Uzturpe Ikastolan proposatzen ditugun neurri hezitzaileak

1. Portaera gelditu.
2. Ikasleari lagundu zein den bete ez duen araua identifikatzen.
3. Elkarrekin kausak aztertu: zergatik gertatu da?, zer egin duzu? zer pentsatu duzu?, nola sentitzen zara?
4. Lagundu ondorioak aztertzen eta kalteak zehazten, bai materialak bai pertsonalak, besteentzat eta bere buruarentzat: nor atera da galtzen?, zer apurtu da?
5. Lagundu irtenbideak proposatzen: konpondu, adiskidetu.
6. Behar diren trebetasunak edo konpetentziak lantzeko proposamena egin (beharrezkoa denean).
7. Familia informatu eta beraien laguntza eskatu (beharrezkoa denean).
8. Inplikatuta dauden parte guztien konpromisoa zehaztu, erreala eta faktiblea dela ziurtatuz. Oso inportantea da konpromisoak gertatutakoarekin lotura izatea.
9. Ikasleari hurrengo batean nola jokatuko duen esplizitatzeko eskatu.
10. Bukaera eta, hala badagokio, konpromisoaren ebaluaziorako data zehaztu.